

Helsinki 23.3.2017

Dnro 47/03/17

Viite Ulkoasiainministeriön viestintäosaston (Sanna Silventoinen) lausuntopyyntö sähköpostitse 14.3.2017.
Asia Lausuntopyyntö ulkoasiainministeriön nimenmuutosesityksestä.

Ulkoasiainministeriö
Viestintäsuunnittelija Sanna Silventoinen
Viestintäosasto
PL 481
00023 Valtioneuvosto

Lausunto ulkoasiainministeriön nimen muuttamisesta *ulkoministeriöksi*

Ulkoasiainministeriön viestintäosasto on esittänyt ministeriönsä suomenkielisen nimen lyhentämistä muotoon *ulkoministeriö*. Viestintäosasto perustelee nimen muuttamista muun muassa sillä, että käytännön puhekielessä tämä muutos on jo tapahtunut ja on puhuttu pitkään myös *ulkoministeristä*, vaikka virallinen nimike on *ulkoasiainministeri*. Perusteluissa mainitaan edelleen, että vastaava muutos on tehty sisäasiainministeriön kohdalla ja että pidempi, *asiain*-sanan sisältävä muoto on hankala oikeinkirjoituksen kannalta ja kirjoitetaan helposti väärin. Viestintäosaston perusteluiden mukaan lyhempää muotoa *ulkoministeriö* käyttävät myös ministeriön työntekijät, ja henkilökuntakyselyn mukaan muutosta on kannattanut enemmistö vastaajista. – Esityksessä todetaan, että muutos ei koske ministeriön ruotsinkielistä nimeä *utrikesministeriet*, koska siitä puuttuu *asiain*-sanaa vastaava ilmaus.

Kotimaisten kielten keskus toteaa, että lyhemmät muodot on omaksuttu puhekieleen jo kauan sitten, koska ne ovat helpommat lausua. Nykyisin ne ovat vakiintuneet myös kirjalliseen käyttöön. Sanat *ulkoministeri* ja *ulkoministeriö* on otettu päähakusanoiksi merkityille *ulkoasiainministerille* ja *-ministeriölle* 1960-luvun alussa julkaistuun Nykysuomen sanakirjaan rinnakkaismuodoiksi. Ne esiintyvät tiuhaan pidempien muotojen rinnalla myös Helsingin Sanomien digitaaliarkiston koti- ja ulkomaan uutisissa heti arkiston alusta vuodesta 1990 lähtien (lisäksi *ulkoministeri* jo vuonna 1986 presidentti Kekkonen muistokirjoituksessa), ja sanoja on lehdessä käytetty sekä koti- että ulkomaisista vastaavista ministeriöistä ja ministereistä. – Kun *sisäasiainministeriö* on muutettu jo aiemmin *sisäministeriöksi*, esitetyn muutoksen jälkeen ministeriöiden suomenkieliset nimet muodostaisivat kieliasultaan luontevan parin.

Se, että sanoista *ulkoasiainministeriö* ja *-ministeri* jätetään pois yhdyssanan osa *asiat*, ei tarkoita, että tämä osa olisi muissa ulkoasioihin liittyvissä termeissä käynyt tarpeettomaksi. Termi on tarpeen monissa yhteyksissä, joissa sitä ei voi korvata pelkällä *ulko*-sanalla. Sellaisia ovat esimerkiksi *ulkoasiain hoito* tai *ulkoasioiden hoito*, *ulkoasiain hallinto*, *ulkoasiainvaliokunta*, *ulkoasiainsihteer*i ja *ulkoasiainneuvos*.

Hallintolain 9. §:n mukaan viranomaisten kielen on oltava selkeää, ymmärrettävää ja asiallista. Tämä koskee myös viranomaisten nimiä: viranomaispalvelujen tehokkuuden ja tavoitettavuuden kannalta viranomaisen nimen tulee olla helppo muistaa, kirjoittaa ja ymmärtää.

Kotimaisten kielten keskus puoltaa esitettyä muutosta. Ministeriön virallisen suomenkielisen nimen **ulkoasiainministeriö** lyhentäminen muotoon **ulkoministeriö** merkitsee kielenkäytössä tapahtuneen muutoksen tunnustamista eikä aiheuta väärinkäsityksiä.

Ulla-Maija Forsberg
johtaja, professori, Kotimaisten kielten keskus

Sirka Paikkala
erityisasiantuntija, nimistönhuollon vastuhenkilö

Muut valmisteluun osallistuneet: Eija-Riitta Grönros, Ulla Onkamo ja Aino Piehl